REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

Številka: 00104-168/2017/5
Datum: 6. 4. 2017

Odgovor na poslansko vprašanje Marijana Pojbiča v zvezi z omejevanjem pravice iz javnih sredstev

Vlada Republike Slovenije je prejela poslansko vprašanje Marjana Pojbiča v zvezi z omejevanjem pravic iz javnih sredstev, na katerega podaja naslednji odgovor.

Obseg pravic v pogodbenih razmerjih določijo stranke same in sicer v obliki (pisne) pogodbe. Dalje želi Vlada Republike Slovenije pojasniti, da sopogodbeniki pogosto svoje pogodbe imenujejo drugače kot je vsebina pogodbe (npr. napišejo, da gre za darilno pogodbo, čeprav si »darovalec« izgovori brezplačno bivanje), zato iz imena pogodbe ni vedno mogoče sklepati na vsebino pogodbe.

Prav tako Vlada Republike Slovenije pojasnjuje, da pravice iz pogodbenih razmerij (npr. preužitek), ki jih imajo starši do svojih otrok v primeru, ko je otrok dolžan nekaj omogočiti (npr. brezplačno stanovanje) ali dati v naravi (npr. hrana, obleka), pri odločanju o denarni socialni pomoči oziroma varstvenem dodatku upoštevajo kot oskrba. Upoštevanje oskrbe dejansko pomeni, da se cenzus za denarno socialno pomoč oziroma varstveni dodatek zniža za vrednost take oskrbe. Navedeno pomeni, da je oseba z oskrbo še vedno lahko upravičena do denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka, vendar je to odvisno tudi od drugih dejstev (npr. obseg oskrbe, dohodki, premoženje). Upoštevanje oskrbe je natančneje urejeno v 12. in 13. členu Pravilnika o načinu ugotavljanja premoženja in njegove vrednosti pri dodeljevanju pravic iz javnih sredstev ter o razlogih za zmanjševanje v postopku dodelitve denarne socialne pomoči (Uradni list RS, št. 8/12 in 99/15).

V izogib nesporazumom pojasnjujemo, da je dohodkovni cenzus za varstveni dodatek »sestavljen« iz dohodkovnega cenzusa za denarno socialno pomoč k kateremu je prištet dohodkovni cenzus, ki se uporablja »samo za varstveni dodatek«. Navedeno je pomembno pri določanju oskrbe, saj se lahko oskrba upošteva samo pri denarni socialni pomoči ali samo pri varstvenem dodatku, lahko pa tudi pri obema, odvisno od vsebine in obsega oskrbe.

V primeru samske osebe (ki živi sama) in izpolnjuje vse ostale pogoje za pridobitev varstvenega dodatka (npr. starost ali delazmožnost), trenutno dohodkovni cenzus znaša 476,87 EUR[1], ki je »sestavljen« iz dohodkovnega cenzusa za denarno socialno pomoč v višini 292,56 EUR, k kateremu se prišteje 184,31 EUR povišan dohodkovni cenzus, ki se uporablja za varstveni dodatek (50. člen Zakona o socialno varstvenih prejemkih). Če je ta samska oseba upravičena do brezplačnega bivanja, se dohodkovni cenzus za denarno socialno pomoč zniža za največ 15 %, kar pomeni, da znaša dohodkovni cenzus za denarno socialno pomoč 248,68 EUR in se tako dohodkovni cenzus za varstveni dodatek zniža na 432,99 EUR[2].

[1] (1 + 0,63) * 292,56 EUR = 476,87 EUR, pri čemer 1 pomeni količnik za denarno socialno pomoč, medtem ko 0,63 pomeni količnik za varstveni dodatek, 292,56 EUR pa predstavlja osnovni znesek minimalnega dohodka.
[2](0,85 + 0,63) * 292,56 EUR = 476,87 EUR, pri čemer 0,85 pomeni znižan količnik za denarno socialno pomoč za oskrbo (brezplačno bivanje), medtem ko 0,63 pomeni

• Kako se v primerih vlog za dodelitev denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka upošteva dejstvo, da je podpisana pogodba o preužitku?V kolikšni meri se v takšnih primerih upošteva pogodba o preužitku?

V skladu z zgoraj napisanim ni mogoče podati natančnega odgovora, saj vsebina in obseg preužitka nista znana.

• Kakšen mora biti dohodek na družinskega člana (vlagatelj, njegovi otroci in vnuki), da se šteje, da je otrok sposoben v okviru svojih zmožnosti preživljati starše, ne da bi sam in njegovi otroci postali materialno ogroženi?

Dolžnost preživljanja (otrok do svojih staršev) je določena v 124. členu Zakona o zakonski zvezi in družinskih prejemkih. Merila za določanje preživnine so podana opisno (glede na potrebe starša in zmožnostjo zavezancev), zato ni mogoče določiti zneska, ki bi veljal v vseh primerih.

Stališče Vlade Republike Slovenije je, da se lahko določijo (vsaj nekateri) primeri, kdaj zavezanec ni zmožen preživljati svojih staršev – to je v primerih, ko je zavezanec sam (ali skupaj s svojo družino) upravičen do denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka, kar posledično pomeni, da ni zmožen preživljati svojih staršev. V vseh ostalih primerih se zmožnost zavezancev ugotavlja glede na konkretni primer, pri čemer pa je treba poudariti, da centri za socialno delo niso pristojni za določanje višine preživnine (in s tem ugotavljanja zmožnosti preživljanja zavezancev), saj je to v pristojnosti sodišč. Center za socialno delo lahko v konkretni zadevi vprašanje višine preživnine (in povezanih vsebin) rešuje kot predhodno vprašanje skladno z določili Zakona o splošnem upravnem postopku, vendar zaradi občutljivosti področja v posameznih primerih prihaja do reakcij, ki jih opisujete.

• Koliko vlog za dodelitev denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka so vsi centri za socialno delo zavrnili zaradi tega, ker imajo starši s svojimi otroki podpisano pogodbo o preužitku (in ostalih podlag glede na dolžnost preživljanja)? Pri tem prosim za podatke v zadnjih dveh letih in za vsak center za socialno delo posebej.

Navedeni podatki se ne zbirajo, saj za odločanje o denarni socialni pomoči oziroma varstvenem dodatku takšen podatek ni relevanten (pomemben je le obseg oskrbe).

• S kakšnimi ukrepi bo Vlada Republike Slovenije preprečila, da bi se breme materialne ogroženosti preneslo s staršev na njihove otroke in vnuke?

Vlada Republike Slovenije želi pojasniti, da je v Sloveniji splošno sprejet koncept medgeneracijske solidarnosti, zato se spremembe glede tega ne pripravljajo.

Pravna ureditev razmerij med starši in otroci tradicionalno določa tudi dolžnost vzajemnega preživljanja znotraj družinske skupnosti, in sicer v skladu z določbami Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo, 101/07 – odl. US, 90/11 – odl. US, 84/12 – odl. US in 82/15 – odl. US) obstaja dolžnost preživljanja otroka s strani staršev ter kasneje v njegovi odrasli dobi zakonita dolžnost preživljanja staršev s strani otroka. Ker navedena vzajemnost po našem mnenju ni povsem pravno korektna, saj je dolžnost preživljanja otrok časovno omejena, dolžnost preživljanja staršev s strani otrok pa ne, je nov Družinski zakonik v tem delu prinesel spremembe, da je polnoletni otrok, ob določenih pogojih, dolžan preživljati svoje starše najdlje

količnik za varstveni dodatek, 292,56 EUR pa predstavlja osnovni znesek minimalnega dohodka.

toliko časa, kot so starši dejansko preživljali njega. Tako se v skladu s konceptom socialne države sicer skuša že v družini zagotoviti ustrezne življenjske razmere tudi staršem, ko ti ostarijo, vendar pa je z navedeno zakonsko rešitvijo že na primarni ravni omejena obveznost polnoletnih otrok do njihovih staršev in s tem tudi breme morebitne socialne stiske staršev.